

Discurs de Jaume Casals, rector de la UPF, a l'acte oficial d'inauguració del curs acadèmic 2018-2019

Auditori del campus de la Ciutadella, 9 d'octubre del 2018

Honorable...

Començaré molt brusc, demanant permís a tots els que, com jo, us sentiu desolats celebrant no sé què mentre alguns bons companys són a la presó o a l'exili... Demanant-vos permís per continuar aquesta certa celebració que és la cerimònia inaugural del curs acadèmic. Encara afegiré una cosa que potser no compartireu amb mi: quina enorme porqueria les presons, si les hem de fer servir per gaire més que per preservar la integritat física dels ciutadans!

No m'agrada enganxar immediatament a aquest tema les meravelles que penso dels artistes com Antoni Vives Fierro, o del meu estimat col·lega Jordi Camí (que avui ha actuat com un gran artista). Tenim un retrat extraordinari de Pompeu Fabra a la nostra ja molt respectable col·lecció de pintura i de cartells, i hem passat una estona gloriosa escoltant el professor Camí. No sé si us heu adonat que, en certa manera, la seva lliçó també ha dit coses sobre la mirada pròpia del retrat de Fabra per Vives Fierro, on una pila de llibres i algun traç escadusser ens fan entrar en el misteri dels retrats i de la cara d'un home. Fa pocs dies, mostrant una erudició que deu ser pròpia del personal d'administració i serveis d'una universitat bona com la nostra, l'Oriol Font i el Pere Rioja, que treballen amb mi a La Mercè, em van fer notar que aquest estil de collage els recordava les pintures d'Arcimboldo. Em vaig quedar parat i l'anestèsia encara em dura.

Segons el THE la UPF és la primera universitat del nostre entorn, una de les millors joves del món, la 57 d'Europa, la 135 absoluta del món. Crec que ningú d'aquests voltants s'acaba d'adonar ben bé del que significa aquest gran èxit i el respecte enorme amb què actualment se'ns veu des del món. Ara, tot això no vol dir res si no fos que reflecteix un gran esforç de la nostra comunitat, un esforç que no puc passar a ignorar i continuar la feina sense felicitar-vos amb totes les meves forces, amb el gran orgull que sento de poder representar-vos en els antres d'abast mundial on es couen els interrogants sobre la qualitat i el sentit de la vida universitària. Espero que us sentiu satisfets, perquè us ho mereixeu. Hi ha una frase de Chateaubriand sobre l'estalvi del menyspreu (estalvi necessari a causa del gran nombre dels que n'estan necessitats) que tinc entre les meves preferides. Ara provo d'invertir-la: hi ha moments en la vida en què cal administrar l'admiració sense cap reserva, perquè és molt gran el nombre dels qui la mereixen en el grau més alt. La meva admiració, doncs, a tots els professors, personal d'administració i serveis i estudiants que han posat durant aquests últims anys les seves millors virtuts en el seu desenvolupament professional a la UPF. I el meu agraïment incondicional.

No patiu si parlo de mirar-nos amb detall aquesta valoració de la UPF des del rànquing més afinat que hi ha entre els més reputats. Ara no ho farem. Però em sento empès a dir-vos que, en la part més objectivada, que no pertany a la reputació institucional sinó a les pures dades de qualitat, la UPF està entre les cinquanta millors universitats del món. La resta són valors d'opinió sobre nosaltres, reputació. Una reputació que, amb el temps, no pot fer sinó augmentar, sempre que siguem capaços de conservar aquesta altíssima qualitat de base. La UPF està obligada a mantenir aquest registre. Això significa que l'exigència en les nostres decisions sobre persones i projectes ha de ser molt estricta, ha de continuar sent estricta. Exactament igual que quan els fundadors de a universitat, lliures d'obligacions personals, elegien els millors col·legues. No ens confonguem en aquest punt: amb una gran amabilitat, amb un gran respecte i un tracte tan afectuós com sigui possible, amb un esperit de comprensió del que no ens és familiar i de l'altre, no podem però afluixar en el nostre registre de qualitat. És el millor que podem fer per durar, el que ens cal

per sentir-nos segurs en la nostra pertinença a la Pompeu Fabra. Els deixats, els tramposos, els infatigables conspiradors del poder del grup de personal afí amb finalitats extraacadèmiques són els nostres grans enemics, els únics que poden ensorrar aquesta universitat. La ignorància que s'ignora ens és el pitjor verí.

Evidentment, espero que aquests resultats al THE se'ns reconeixin i que tant la societat civil com el govern ens ajudin a millorar-los encara més. La consellera potser no sap que procuro no queixar-me (m'atabalen moltíssim les queixes sostingudes dels representants universitaris aquí i allà) i que només m'interessa fer evolucionar positivament els nostres millors projectes. Entre aquests projectes n'hi ha dos que vull esmentar, que vull tornar a esmentar.

Estrictament parlant no tot és ciència, a la universitat. Pretendre que els motlles de la ciència s'apliquin exhaustivament a tot esdeveniment acadèmic és un error al qual ens han acostumat certs fanatismes, crec que menys freqüents avui que fa uns anys, però encara presents. La universitat té també una extraordinària labor cultural entre les mans i crec que la nostra universitat faria bé de destacar en aquest terreny com destaca en els estàndards científics. Aquesta feina és de tots. Potser les UCAs d'humanitats, llengües i comunicació podrien sentir-se més desafiades que les relacionades amb enginyeries i ciències experimentals. Però no necessàriament. Sota la direcció del delegat de cultura, el professor Javier Aparicio, s'està desenvolupant un programa que voldria que afectés tant la imatge exterior com la vida interior de la nostra comunitat. El programa abraça per exemple l'Art Track, que ara ja coneixem tots (UPF Google Art amb centenars de milers de visites), els diàlegs que organitza anualment la professora Tamara Djermanovic, el projecte Cultura UPF que la BSM brinda als seus participants i a tota la universitat, o, entre altres coses, els tractes amb la Fundació Vila Casas i l'optimització artística i social del nostre patrimoni. Aquest programa ha de trobar-se aviat amb els principals elements efectius dels projectes de la professora Mònica Figueras que designem amb el concepte "compromís social" i també, molt especialment, amb el programa de comunicació per a tot el sistema UPF que dirigeix la Sra. Àngels Ingla. Ens és del tot imprescindible ser una universitat exemplar en aquesta dimensió cultural i comunicativa. Al meu parer, no hi ha una institució científicament creïble si no

recolza també en aquest fonament congènit de tota universitat que es preï de dur aquest nom.

Assenyalo amb aquest esbós de reflexió que tota la bondat que pugui tenir l'activitat acadèmica de la UPF no serveix per a res si no es pot mesurar en termes de quin impacte té en el món. Som una universitat innovadora, o ens ho creiem. Doncs innovació vol dir, em sembla, essencialment, capacitat d'impacte del que som capaços d'inventar i de conservar. Espero que aviat en notem els efectes, per exemple, en l'itinerari docent que el professor Pablo Pareja impulsa a través de projectes com "el viatge de l'estudiant" i l'*UPF Forward*.

Igualment, per acabar, i en una relació, diguem-ho així, de pertinença mútua o implicació recíproca amb el desenvolupament del programa Cultura, em referiré uns segons al concepte Planetary Wellbeing, nom propi d'una temptativa de posar seriosament a prova la UPF al voltant d'un perfil amb un relleu igualment científic que social, un perfil transversal que ens obliga a relativitzar les fronteres de les nostres unitats acadèmiques i administratives en interès del coneixement i de l'aplanament de l'organització. Vaig llançar aquest desafiament fa mesos, i d'una manera molt explícita per Nadal. L'acollida a casa nostra i entre els nostres *partners* internacionals ha estat extraordinària, malgrat les nostres evidents debilitats. Vull agrair especialment als professors Josep Lluís Martí i Josep Maria Antó la seva energia (anava a dir "espiritual") i la magnífica reacció dels col·legues que s'han prestat a col·laborar per engegar el projecte. Les explicacions feliçment ja m'han superat i, si teniu una estona, us demano que llegiu el darrer número de la revista UPF, un número gairebé monogràfic dedicat a aquest senyal que, ben dibuixat, faria un gest indiscutible de la UPF en direcció a això que acabo d'anomenar "capacitat d'impacte", és a dir, el gest una mica massa insòlit en el nostre entorn en favor del progrés i el benestar que, com a universitat, estem obligats a fer.

Declaro inaugurat el curs 2018-2019 de la UPF.